

Helsinki 9.7.2015

Kansalaisareenan lausunto strategisen tutkimuksen teema-alueista OTA KANTAA PALVELUSSA

Strategisen tutkimuksen neuvosto on tunnistanut neljä tutkimuksen teema-alueita (Osaaminen ja muuttuva työelämä, Terveys ja elämäntapojen muuttaminen, Kokonaisturvallisuus globaalissa ympäristössä sekä Kaupungistumisen dynamiikka) ja ne läpileikkaavana kolme horisontaalista tutkimuksen painopistealuetta (kansainvälisyys, digitaalisuus ja elämänkaari).

Osaaminen ja muuttuva työelämä teemassa keskeistä tulevaisuudessa on formaalin oppimisen lisäksi nonformaali oppiminen ja vapaaehtoisuus; Terveys ja elämäntapojen muuttaminen teemassa keskeistä on ihmisen ja perheen valtaistuminen, sitoutuminen ja osallistuminen; kokonaisturvallisuudella ja kaupungistumisen dynamiikalla on niin ikään kiinteät yhteydet ihmisen käyttäytymiseen ja hyvinvointiin.

Teema-alueita läpileikkaavana horisontaalisena painopistealueena kansainvälisyyden, digitaalisuuden ja elämänkaaren lisäksi tarvitaan edellä mainituista syistä neljäntenä sosiaalisen laadun ja vapaaehtoisen ja omaehtoisen toiminnan tutkimusta. Eurooppalaisten tutkijoiden tavoitteena on ollut löytää yhteiskunnan rakenteiden ja kansalaisten toimijuuden ulottuvuuksien pohjalta se ”sosiaalinen”, joka luo mahdollisuuksia myös yksilöiden elämänlaadulle, hyvinvoinnille ja osallisuudelle (esim. Walker 2009, Ward 2011). Teoria kiteytyy neljään osa-alueeseen: turvallisuuteen, sosiaaliseen koheesioon, valtaistumiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen, ja sen ytimenä on yksilön ja yhteisön vuorovaikutus.

Suomella on merkittävä kilpailuvaltti vahvassa luottamuksessa ja vapaaehtoisen tekemällä auttamisen vahvassa asemassa. Vapaaehtoistyöllä on merkittävä vaikutus ihmisen terveyden ylläpitämisessä, sairauksien ennaltaehkäisyssä, hyvinvoinnin lisäämisessä, yhteishengen ja luottamuksen kasvattamisessa. Kansalaisareenan, HelsinkiMission ja Kirkkohallituksen Taloustutkimuksella maaliskuussa 2015 teettämän selvityksen mukaan jopa vapaaehtoistyönkin hedelmät jakautuvat kuitenkin erityisesti niille, joilla jo valmiiksi menee hyvin. Vapaaehtoistyötä tekevät kaikkein eniten toimihenkilöt, yrittäjät tai johtavassa asemassa olevat ja ne, jotka kuuluvat tuloluokkaan 50 000 – 70 000 euroa vuodessa ansaitsevat. Ikäryhmässä 35 – 49-vuotiaat vapaaehtoistyötä edellisen neljän viikon aikana oli tehnyt 37,8 prosenttia kun 15 – 24 -vuotiaista vain 18,6 prosenttia.

Näemme Kansalaisareenassa tärkeänä, että Strategisen tutkimuksen neljänneksi läpileikkaavaksi horisontaaliseksi painopistealueeksi nostetaan Sosiaalinen laatu ja vapaaehtoisuus.